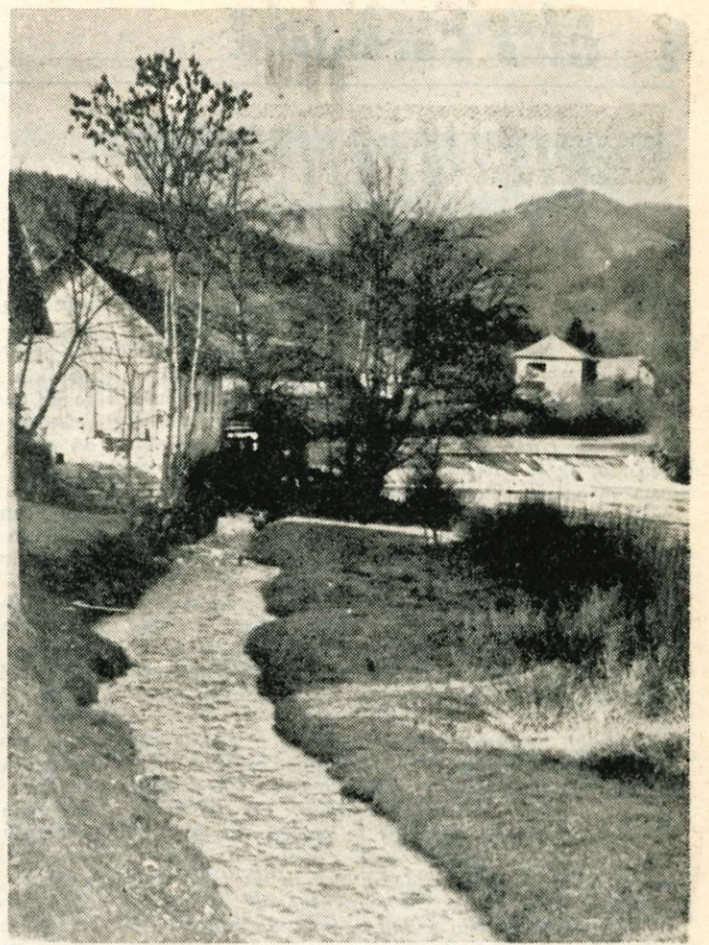

IZ vsebine:

- POMEMBNI SKLEPI ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA
Za ureditev trga — str. 3
- S SEJE UPRAVNEGA ODBORA PREŠERNOVE DRUŽBE
Ne branimo se tiskane besede! — str. 5
- LETOSNJA TURISTIČNA SEZONA V BOHINJU
Kljub pomanjkljivosti — uspešna — str. 7

IZ PRESPEKTIVNIH NAČRTOV
NAŠIH OBČIN — Jeseniški
anahronizmi — str. 3

JESENSKI MOTIV IZ GORENJE VASI

**S seje predsednikov političnih štabov
za volitve v zadružne svete**

Po vsej Gorenjski razgibano predvolilno delo

V sredo popoldne so se sestali vsi predsedniki političnih štabov posameznih občin na posvetovanje o pripravah za volitve v zadružne svete. Priprave v redu potekajo. Povsod so bili sklicani aktivisti SZDL, ki so sestavljali predloge kandidatnih list. Sestankov se udeležujejo vsi vaški odbori SZDL iz področja kmetijskih zadrug, sekretariati osnovnih organizacij ZK in upravni odbori zadrug. Razpravljajo največ o nalogah kmetijskih zadrug v zvezi z razvojem kmetijstva v smislu perspektivnih planov, o načinu kandidiranja, o kandidatih in o organizacijski izvedbi volitev sploh. Predstavniki posameznih občin so podali poročila o delu na njihovem terenu.

V Zireh bodo od 1. do 15. oktobra po vaseh množični sestanki, kjer bodo razpravljali o delu Kmetijske zadruge in o izvršitvi gospodarskega programa za leto 1958. Občni zbor zadruge bo 19. oktobra. V zadrugo so vključili 70 kmečkih žena, ki so plačale družinske deleže. V blejski občini so uvedli vpisovanje novih članov na domu. Posebne komisije so hodile po vaseh in pridobile skupno 46 novih članov, od tega 20 žena in 7 mladincev in mladink. Zbiranje bo zaključeno 4. oktobra. O problemih pred volitvami je 23. septembra razpravljala tudi širša aktiv Občinskega odbora SZDL, kjer so govorili tudi o združevanju zadrug in odpravljanju nekmetijskih dejavnosti. V Dražgošah so pridobili 18 novih članov, v Sorici 15, v Lušah pa 10, od tega 8 mladih in 2 starejša. Pri Občinskem odboru SZDL Jesenice je bil sestavljen za volitve v zadružne svete 7-članski politični štab, ki se je že trikrat sestel.

Živahne priprave za Teden otroka

O prireditvah in akcijah v Tednu otroka so v zadnjih dneh razpravljali po vsej Gorenjski. V kranjski občini je bil v okviru SZDL formiran pripravljalni odbor, ki se je v tork popoldne posvetoval o konkretnih akcijah v tem tednu.

V ponedeljek, 6. oktobra ob 8. uri zvečer bo v Prešernovem gledališču svečana akademija. Poleg domačih govornikov, recitatorjev in pevcev bo nastopila folklorna skupina z Jesenic s pisanim sporedom narodnih pesmi iz plesov iz vse Jugoslavije. Podobne prireditve bi morali organizirati tudi v vseh večjih središčih naše občine, to je v Zabnici, Senčurju, Predvoru, Naklem in na Primskovem ter v Stražišču. Vodstvo prireditelj bodo prevzele šole, pomagala pa jim bo SZDL.

Društvo likovnih umetnikov bo v Tednu otroka priredilo razstavo slik in igrač predšolskih otrok. Na Titovem trgu bo tekmovanje pionirjev s skiroji. V tovarnah in šolah bodo organizirana predavanja o zaščiti matere in otroka, o lepem vedenju itd. Sklicano bo tudi posvetovanje z ravnatelji šol in predstavniki šolskih odborov, kjer bodo govorili o izvenšolskem delu mladine v okviru raznih krožkov in o športnih dnevih. Ti naj bodo res športni in ne dnevi za izlete.

V Tednu otroka se bo po šolah vršila akcija za zbiranje sadja za otroke, ki živijo v internatih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 76 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 3. OKTOBRA 1958

Realna pot Za boljše gospodarjenje s časom

**Kje so vzroki za nizek porast storilnosti? - S seje
predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta**

Polletni obračun poslovanja gospodarskih organizacij je pokazal, da novi predpisi o delitvi dohodka pomenijo nesporen napredek pri objektiviziranju razdelitve presežne vrednosti po posameznih podjetjih. Nadalje se močno okrepi materialna osnova delavskega in komunalnega samoupravljanja. Podjetja spodbuja k čim racionalnejšemu poslovanju in k večji delovni storilnosti.

Doslej pa je bilo prav na področju omejevanja osebnih dohodkov podobnih izdatkov, ki se štejejo v materialne stroške in v smeri povečanja delovne storilnosti, bore malo storjenega. Mnoge gospodarske organizacije sploh še niso analizirale poslovanja v prvem polletju 1958. leta, da bi videle, kaj jim novi sistem delitve dohodka nudi. Omejile so se predvsem na knjigovodska poročila o doseženih rezultatih — torej na golo statistiko. S tega stališča so potem primerjala z istim obdobjem lanskega leta in tako povsem mehanično ugotavljala ali so na boljšem ali na slabšem.

Večina gospodarskih organizacij je letos glede lastnih sredstev v boljšem položaju od prejšnjega leta. Nekatera izmed njih, zlasti podjetja iz stroke elektro gospodarstva, črne metalurgije, kovinske industrije, elektro industrije, so izločila precejšnje zneske za osebne dohodke nad tarifnim pravilnikom. Ti zneski se gibljejo v višini 2 do 4 mesečnih plač. Nobena dvoma ni, da je treba ta denar in tudi ostala razpoložljiva sredstva kolektivno usmeriti predvsem za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi. Predvsem za izgradnjo in ustanavljanje objektov družbenega standarda. S prekomernim razdeljevanjem sredstev med delavce se samo rušijo odnosi med kupnimi in blagovnimi fondy in ustvarja nestabilnost na že tako ne preveč stabilnem tržišču. To bi bilo v očitnem nasprotju z zadnjimi sklepi Zveznega izvršnega sveta o ureditvi razmer na tržišču in izboljšanju realne potrošnje delavcev in vslužbenecov.

V naših industrijskih središčih, pa tudi drugod, je kopicca neurjenih komunalnih in drugih problemov, kar prizadeva našim delovnim ljudem neštete vsakodnevne težave. Manjka stanovanj, uslužnostnih delavnic, dobrih cest, vodovodov, parkov in kulturnih domov, športnih objektov itd. Občinski ljudski odbori bi morali skupaj s prizadetimi podjetji pripraviti načrt za postopno ureditev vseh naštetih objektov. V to smer bi morali tudi obrniti sredstva, ki jih imajo gospodarske organizacije na razpolago. Tako usmerjena sredstva bodo tudi najprej in najboljše pripomogla k realnemu izboljšanju življenjskih pogojev delovnih ljudi.

Občinska in podružnična sindikalna vodstva se doslej niso dosti poglobljala v gospodarsko problematiko podjetij. Z reševanjem drobnih problemov, ki jih sicer tudi ni treba zanemarjati, niso mogla bistveno zboljševati življenjskih pogojev delavcev.

Podatki o polletnem gospodarjenju v podjetjih kažejo na nekatere probleme, ki jih bodo morala sindikalna vodstva proučiti, napraviti sklepe in slabosti odpravljati.

Okrajni sindikalni svet je razpravljal predvsem o prekomernem zaposlovanju delovne sile, pri čemer se je popolnoma strinjal s stališči ljudskega odbora, in o vzrokih za nizek porast storilnosti v letošnjem prvem polletju.

Kje so vzroki za nizek porast storilnosti? Izkoriščanje razpoložljivega delovnega časa je slabše kakor lansko leto. Na to vpliva naslednje: število boleznin se je povečalo, pri tem se ugotavlja, da nekateri delavci uporabljajo bolezenski dopust za opravljanje domačih del; povečalo se je tudi število nezgod, med njimi je precej takih, ki se niso pripetile v tovarnah, temveč izven njih; letnih dopustov podjetja večinoma ne razporejajo smotrno, dostikrat si delavci in uslužbenci sami izbirajo čas dopusta, ki ni prilagojen potrebam podjetja; velika širokogrudnost pri dajanju brezplačnih dopustov zahteva večje število zaposlenih.

V podjetjih je precej zakoreninjeno mišljenje, da imajo vsi zaposleni enake pravice, ne glede na prizadevnost. To se vidi predvsem v tem, da proti slabim in nediscipliniranim delavcem pa tudi

proti takim, ki pridejo na delo utrujeni, nihče ne ukrepa. Taka brezbrizna ali tudi kompromisarska stališča, ki jih marsikje zagovarjajo tudi sindikalna vodstva, prav gotovo ne pospešujejo napredka storilnosti, niti življenske ravn.

Notranja nesorazmerja pri plačevanju delavcem povzročajo nezadovoljstvo in nezainteresiranost. Delavci še razumejo, da nimamo pogojev, da bi dali višje plače, ne razumejo pa nesorazmerij, ki se izražajo v tem, da je za isto delo plačilo često različno. Neenako plačevanje v oddelkih in nesorazmerja med oddelki so pogosto posledica slabega normiranja, ki je dostikrat usmerjeno bolj na določanje tarifnih postavk kot na določanje realnih norm.

Neizčrpen vir za dviganje storilnosti bi bili lahko predlogi za tehnične izboljšave, ki bi jih dajali delavci in strokovni kader. Pri tem se ugotavlja, da predlogi dostikrat obležijo v predalih nadrejenih, komisije jih rešujejo tudi po nekaj mesecih, od delavcev se zahtevajo podrobni načrti, namesto, da bi se uporabile in nagradile že ideje. Nagrajevanje dobrih predlogov pa je v večini primerov zelo skopo in ne daje potrebne pobude.

Podatki iz anket v nekaterih podjetjih kažejo, da so odnosi

nadrejenih do podrejenih često slabi, predvsem se to kaže pri srednjem tehničnem kadru, ki je v direktnem kontaktu z delavci. Vendar imamo tukaj opraviti z dvema problemoma: z grobim odnosom nadrejenih in z nediscipliniranostjo nekaterih delavcev, zlasti tistih, ki jim delo v tovarni ni edini vir zasluzka. Od srednjega tehničnega kadra bo treba zahtevati, da bo strog in dosleden in da ne bo samo ozek strokovnjak na delovnem mestu, temveč, da bo poznal tudi ekonomiko podjetja in da bo znal tolmáčiti našo gospodarsko politiko na sploh.

O organizaciji dela že nekaj let precej govorimo, vendar razen v nekaterih podjetjih, na tem področju ni napravljen vidnejši napredek.

Predsedstvo Okrajnega sindikalnega sveta je mnenja, da bi bilo potrebno, da sindikalne organizacije v podjetjih zahtevajo od uprav, naj ugotovijo, kaj pri njih ovira napredek storilnosti in kaj mislijo, da bi bilo treba ukreniti, da bi se stanje izboljšalo.

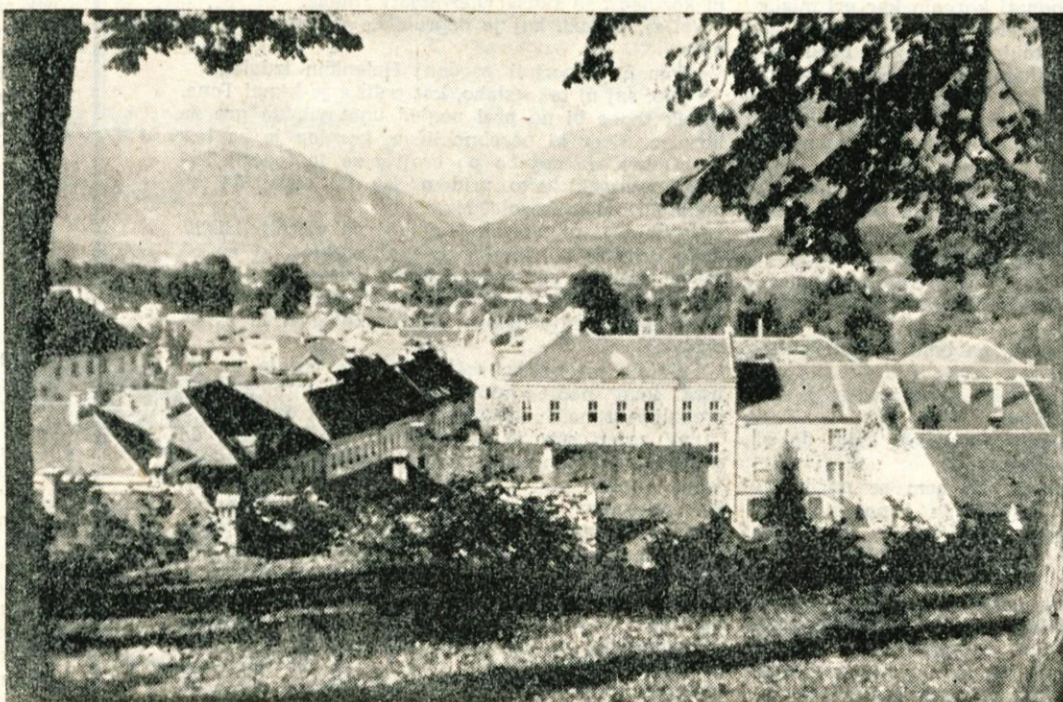
Okrajni sindikalni svet predlaga tudi, da okrajni Zbor proizvajalcev pokliče na svoje zasedanje zastopnike nekaterih podjetij, ki naj dajo poročilo o svojem gospodarjenju

ANDREJ VERBIČ

Proizvodnja pod planom

V prvem polletju letos se je industrijska proizvodnja našega okraja povečala za 8,2% napram istemu razdobju v lanskem letu. V okrajnem povprečju prihaja do izraza preseganje plana v črni metalurgiji, nadalje v elektro, tekstilni, obutveni in gumarski proizvodnji.

V primerjavi s proizvodnjo v prvem polletju, pa se je v polnih mesecih (zaradi posameznih in kolektivnih dopustov ter drugih okoliščin) povprečje skupne proizvodnje znižalo in je v prvih osmih mesecih letos za pol odstotka pod planom.

Pod planinami je tudi v sončnih dneh že hladno — Motiv iz Kamnika

Iz perspektivnih načrtov o gospodarskem razvoju naših občin

Jeseniški anahronizmi

Velik napredek Železarne je povzročil hude neskladnosti, ki jih bodo skušali v prihodnjih letih zmanjšati ali odstraniti

Vožnja z vlakom iz Bohinja na Jesenice. Ko lokomotiva zavije med velike, vijugaste cevi, visoke dimnike in železne stolpe železarnice, se vsak potnik, ki prvič potuje tod skozi, zazre v tega velikan. Hišice železarjev naokoli so kot igrače na pesku — majhne, malone nevidne v primerjavi s tem velikanom.

Ta bežen popotni vtis je tudi v drugih primerjavah podoben. Železarna zakrije dobira vse ostalo na Jesenicah in v občini sploh. Po narodnem dohodku, po zaposlitvi itd. Vse nadkriljuje Železarna. Tudi po imenu. Jesenice so znane daleč naokrog. Če kdo imenuje Jesenice, vsakdo nehote pomisli na Železarno, na njene dimnike ali na jeklo in pločevino, ki jo delajo jeseniški železarji.

Kaj pomeni železarna za Jesenice, pove že to, da je od predlanskega celotnega dohodka jeseniške industrije v skupnem znesku 26 milijard in 853 milijonov dinarjev, dala sama železarna 26 milijard in 335 milijonov dinarjev.

Tako dominantno vlogo bo Železarna ohranila tudi v prihodnje. Po uresničitvi postavljenega petletnega načrta o gospodarskem razvoju te občine je predvideno, da bodo dosegli v občini skupno 35 milijard in 42 milijonov dinarjev bruto produkta. Toda od tega bo narejeno samo v industriji, a to je v glavnem železarna, za 31 milijard in 785 milijonov dinarjev, medtem ko bo vse ostalo gospodarstvo jeseniške občine dalo komaj 3 milijarde in 257 milijonov dinarjev. Daleč, daleč za industrijo bi bila obrt, ki bo leta 1961 ustvarila 1040 milijonov bruto produkta, za tem kmetijstvo s 600 milijoni dinarjev, promet in gradbeništvo po 400 milijonov, gostinstvo in turizem 419 milijonov dinarjev bruto produkta itd.

Velikan — Železarna tako močno nadkriljuje vse ostalo življenje na Jesenicah, da nastajajo neke čudne anomalije. Hkrati ko železarji delajo v velikih dvoranah, kjer skoraj ne bi spoznal človeka v drugem kotu, se njihovih otroci stiskajo v malih šolskih učilnicah, kjer je na vsakega učenca osnovne šole samo 0,78 kvadratnih metrov prostornine. Dan in noč, petek in svetek buči ogenj v številnih martinovih pečeh, toda, ko železar pride domov z dela, s težavo najde kruh, ker so pekarne premajhne. Take in podobne so anomalije na Jesenicah. Vrednost proizvodnje Železarne se je od leta 1939 (preracunana na enotno ceno) zvišala od 10 milijard in 134 milijonov na 23 milijard in 185 milijonov. To pomeni za 13 milijard in 51 milijonov fizični obseg proizvodnje, se je povečal v preteklem desetletju za 125 odstotkov. Toda večina sredstev, ki so jih ustvarjali železarji, je ostajala za skupne, širše družbene potrebe oziroma za razširitev same železarne. Na Javorniku kot tudi na Jesenicah so rasli novi objekti, novi dimniki. Na nova delovna mesta so prihajali novi delavci, ki pa so razen dela in zaslužka takoj iskali tudi stanovanje, šolo, bolnišnico, pekarstvo, trgovino itd. Stiska je bila vedno večja. Železarna je prav

s svojim hitrim razvojem in napredkom zaostri la nekatera komunalna vprašanja v tem delavskem središču.

Predvsem stanovanja

Petletni načrt perspektivnega razvoja občine Jesenice določa veliko spremembo. Sorazmerno bodo v bodočih letih dali mnogo več za družbeni standard kot doslej. Seveda je to moč storiti danes, ko je v Železarni zagotovljen velik dohodek. Pomanjkanje stano-

vanj in komunalnih naprav je potrebno, so določili največ, in sicer 395 milijonov. Naslednja mesta po višini investicijskih zneskov zavzemajo gradnje in urejanje cest in trgov (339 milijonov), zatem elektrifikacije, Zdravstveni dom itd. Predvidena je gradnja kulturnega doma na Hršiči in Koroški Beli. V bližini železniške postaje bodo napravili podvoz pod progo, kar bo stalo približno 240 milijonov dinarjev. V teh letih bodo uredili tudi vo-

Seveda, delavci razen stanovanj potrebujejo za svoje življenje tudi trgovine, šole, zdravstvene doma, vodovod in kanalizacijo, ceste in parke, kopalnišča in zabavne prostore. Zato so tudi za to gradnje določili milijardo in 564 milijonov dinarjev. Za gradnjo šol, kar je bilo na Jesenicah zelo

dovode na Jesenicah, v Žirovnici in Gozdu. Na Javorniku, Blejski Dobravi, v Kranjski gori in tudi na Jesenicah bodo uredili kanalizacijsko omrežje. Na Javorniku in Jesenicah bodo začeli graditi kopalnišča, ki so tu zelo potrebna, saj hodijo Jeseničani na kopanje na Bled in v druge kraje, kajti Jesenice, čeprav veliko delavskih središč, sploh nima kopalnišča, ki ga ima malone vsaka vas.

Bodo Jeseničani uresničili postavljene perspektivne načrt? Le-

Konec novembra bo na Jesenicah otvoritev nove tržnice

vanj in komunalnih naprav je potrebno, so določili največ, in sicer 395 milijonov. Naslednja mesta po višini investicijskih zneskov zavzemajo gradnje in urejanje cest in trgov (339 milijonov), zatem elektrifikacije, Zdravstveni dom itd. Predvidena je gradnja kulturnega doma na Hršiči in Koroški Beli. V bližini železniške postaje bodo napravili podvoz pod progo, kar bo stalo približno 240 milijonov dinarjev. V teh letih bodo uredili tudi vo-

tošnja gradbena razgibanost kaže, da ga bodo. Če bo tudi v prihodnjih letih tako, bodo Jesenice leta 1961 imele dokaj drugačno lice. Seveda bo tu potrebno čim večje sodelovanje med Železarno in občinskimi organi, prizadevanje vseh množičnih organizacij in vsakega posameznika. Postavljeni cilji so v korist prebivalstva in zato tudi zaslužijo vso pomoč občinstva.

tošnja gradbena razgibanost kaže, da ga bodo. Če bo tudi v prihodnjih letih tako, bodo Jesenice leta 1961 imele dokaj drugačno lice. Seveda bo tu potrebno čim večje sodelovanje med Železarno in občinskimi organi, prizadevanje vseh množičnih organizacij in vsakega posameznika. Postavljeni cilji so v korist prebivalstva in zato tudi zaslužijo vso pomoč občinstva.

K. M.

Pomembni sklepi Zveznega izvršnega sveta Za ureditev trga

Cene moki, kruhu, sladkorju, električni energiji, tobaku in železniškim vozovnicam so se dvignile - Povprečno povečanje plač za 7%

V TOREK JE BILA V BEOGRADU SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA. NA SEJI SO RAZPRAVLJALI O GIBANJU GOSPODARSTVA IN ŽIVLJENSKEGA STANDARDA V LETOSNEM LETU.

Ugotovili so, da bo do konca leta izpolnjen planirani obseg industrijske proizvodnje, da pa v kmetijstvu, zlasti v poljedelstvu, ne bo pričakovanega pridelka, in sicer zaradi neugodnih vremenskih razmer. Prav tako so ugotovili, da so ukrepi za stabilizacijo cen na tržišču dali pozitivne rezultate. Cene kmetijskih pridelkov so sicer v prvem polletju letos nekoliko narasle v kranjskem okraju za približno 5%, so se pa v zadnjem času tudi ustabile.

Toda porast osebne potrošnje ni zadovoljiv. Medtem ko je bilo leta 1957 povečanje osebne potrošnje prebivalstva uspešno ustvarjeno, letos tega nismo dosegli. Zmanjšanje zaloge v gospodarstvu so povečale nestabilnost na tržišču. Zato je moral Zvezni izvršni svet v prvem polletju izdati nekatere omejitve glede razdelitve čistega dohodka gospodarskih organizacij. Te omejitve je pozneje odpravil. Posebno zato, ker so se v zadnjem času povečale zaloge v celotnem gospodarstvu in je bilo zaustavljeno naraščanje cen. S tem so dane tudi realne možnosti za povečanje osebne potrošnje prebivalstva. Zaradi tega je bil tudi sprejet sklep, da bodo povečani prejemki delavcev, uslužbencev, upokojujencev, vojaških vojnih invalidov in invalidov dela, in sicer povprečno za 4%. V preteklem obdobju letošnjega leta je osebna potrošnja prebivalstva narasla za 3%. Skupno bi bilo torej ob stabilnih razmerah na tržišču, z novim 4% povečanjem plač, ustvarjen predvideni porast potrošnje v l. 1958 za 7%. Da se to uresniči, bo treba izboljšati preskrbo mestnih in potrošniških središč. To je važna naloga ljudskih odborov v prihodnje.

Hkrati s temi ukrepi pa je Zvezni izvršni svet tudi sklenil popraviti cene nekaterim proizvodom, da bi jih vskladil s cenami drugih proizvodov. Povečane bodo cene moki, kruhu, sladkorju, električni energiji, tobaku in vozovnicam na železnici. Hkrati s tem pa bodo ustrezno povečane tudi plače za nadoknadenje povečanih stroškov.

Cena moke se bo zvišala za 3 dinarje pri kg in kruha največ za 4 dinarje pri kg. Sladkor se bo podražil za 25 dinarjev, in sicer od 145 na 170 dinarjev za kg. Cena električne energije za gospodinjstvo se bo zvišala za dinar pri kilovatni uri. Cene cigaret in tobakičnih izdelkov, kakor tudi vozovnice na železnici se bodo zvišale za 15%. Naštete spremembe v cenah imajo na splošno namen popraviti dosedanje nesorazmerje med cenami posameznih proizvodov in s tem ustvariti pogoje za uspešno poslovanje ustreznih gospodarskih organizacij. Zaradi novih cen se bodo povečali življenjski stroški delavskih in uslužbenških gospodinjstev za okoli 3%. Zato bodo za nadaljnje 3% zvišane tudi plače. Tako se bodo skupaj povečale plače za 7%. Družine s tremi ali več otroki pa bodo dobile tudi višji otroški dodatek, in sicer 240 dinarjev za vsakega otroka. Pokojnine in invalidnine se bodo zvišale za 8%.

V gospodarstvu bodo zvišali tarifne postavke za 7% na ta način, da se bo minimalni osebni dohodek povečal za 9%. Gospodarske organizacije bodo potem po svoji uvidevnosti razdelile na ta način povečani čist dohodek delavcem in uslužbencem. Pri tem bo treba paziti, da bodo vsi delavci dejansko dobili vsaj toliko, kolikor izgubijo zaradi zvišanih cen. Za javne uslužbence je predlagano, da bo Zvezna skupščina povišala plače povprečno za 7%, tako da se bodo v večjem odstotku povišale plače nižjim uslužbencem, v manjšem pa višjim. Zvišanje cen začne veljati s 1. oktobrom letos, z istim dnevom pa je predvideno tudi povišanje plač in pokojnin.

Omenjene spremembe Zveznega izvršnega sveta torej v nobenem primeru ne vplivajo na znižanje življenjske ravnin delavcev in uslužbencev. Seveda, bo treba zagotoviti, da bo gospodarstvo še nadalje napredovalo tako, kot je predvideno v družbenem planu in da se bo še nadalje povečevala proizvodnja. Nadalje bo treba z odločno akcijo odstraniti pomanjkljivosti in preskrbi prebivalstva, zlasti v industrijskih središčih. Ljudski odbori bodo morali preko inspekcij paziti, da ne bi prišlo do zvišanja cen ostalim proizvodom. Razen tega po sklepu Izvršnega sveta ljudski odbori nimajo pravice povišati cen za komunalne usluge, najemnine in podobno.

Če bomo s skupnimi napori obdržali stabilne cene na tržišču — to pa je odvisno od prizadevanja ljudskih odborov in gospodarskih organizacij — potem bo, z ozirom na to, da je zvišanje cen v celoti krito s povečanjem plač in je celo povečanje plač višje, omogočena večja realna potrošnja prebivalstva.

-ik

Prva posvetovanja

Z ZADRUŽNIKI V OBČINI KRANJ PRED VOLITVAMI V ZADRUŽNE SVETE

Po nedavnem razširjenem plenumu Občinskega odbora SZDL Kranj, kjer so se pomenili o osnovnih nalogah pred volitvami v zadrufne svete, je po vseh krajevnih odborih in osnovnih organizacijah oživila predvolilna dejavnost. Po ugotovitvah plenuma morajo osnovne organizacije nuditi čim večjo pomoč upravnim odborom KZ pred volitvami. Vključiti je treba več žena in mladine v zadrufne svete, nuditi pomoč pri sestavi poročil za občne zbore KZ, kjer naj bi se pomenili tudi o kooperaciji v kmetijstvu, o programu bodočega napredka, ki je predviden za določena področja itd.

Na Jezerskem, v Bitnjah, v Podblici in drugod, kjer so še bila posvetovanja z zadrufniki, so zadrufniki pokazali vse razumevanje bodisi za novo obliko upravljanja v KZ z zadrufnimi sveti kot tudi o ostalih vprašanih. Povsod skušajo vključiti čim več kandidatov za zadrufne svete iz vrst žena in mladine.

K. M.

Pred volitvami v zadrufne svete

Povprečni delavnik - 17 ur

S seje Okrajnega odbora ženskih društev - Žene predstavljajo 62% delovne sile na vasi - V upravnih odborih zadrug premalo žena - Akcija za kandidiranje žena v zadrufne svete bo letos verjetno slabo izpadla

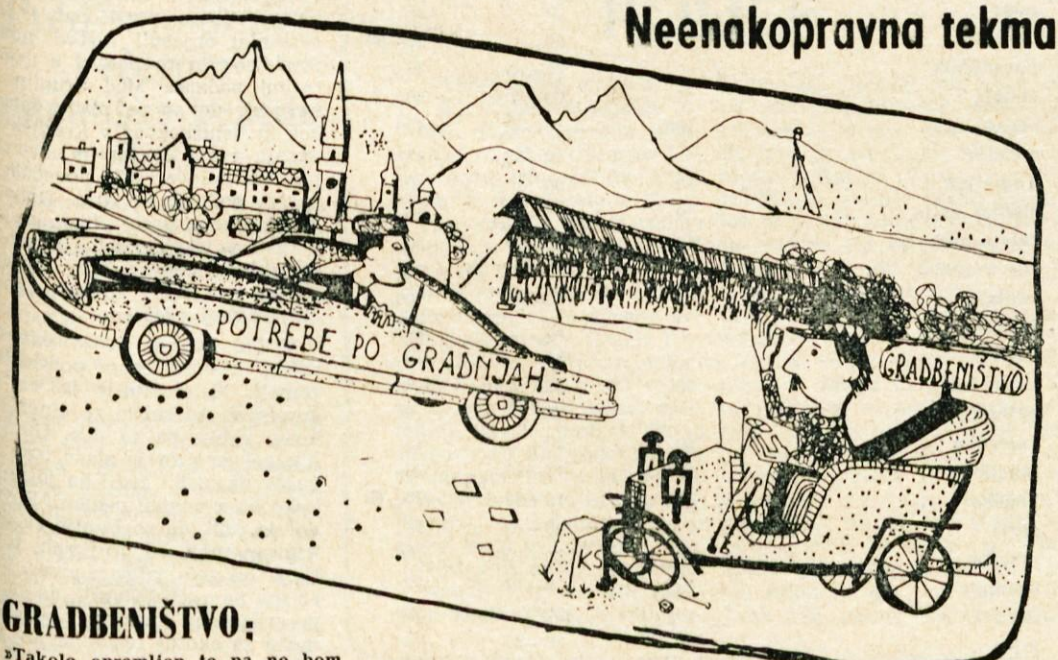
Žene v Gorenjske so na torkovi razširjeni seji razpravljale o nalogah žena pred volitvami v zadrufne svete in o Tednu otroka. Kot gost se je seje udeležila tudi tajnica Zveze ženskih društev Slovenije Majda Gaspary.

Najprej je o zadrufnih svetih govorila ing. Engelmanova. Poudarila je, da kmečke žene predstavljajo 62% vse delovne sile na vasi. Zato se morajo aktivno in enakopravno vključiti v samoupravljanje v kmetijstvu. Žena ima vso pravico

odločanja o problemih zadruge. Sekcije žena zadrufnic ne smejo delati ločeno od zadrug; program zadruge je tudi njihov program. V lanskem letu je bilo v upravnih odborih kmetijskih zadrug na Gorenjskem 20 žena (3,5% vseh članov upravnih odborov), letos pa se je število povišalo na 28 (4,7%). Ti podatki nam kažejo, da se žene na vasi vse bolj uveljavljajo, da se otresejo konservativnih pogledov. Pogodbena proizvodnja, ki omogoča uvajanje kompleksne mehanizacije, bo kmečko ženo še bolj razbremenila. Žena se bo lahko bolj posvetila družini, domu, otrokom in gospodinjstvu. Ugotovljeno je, da je povprečni delavnik kmečke žene na Gorenjskem 17 ur, od tega odpade na proizvodnjo 10,2 ur, ostalo pa na gospodinjstvo po seje in delo doma.

Žene kot glavne proizvajalke v kmetijstvu so še vedno v zelo majhnem številu vključene v zadrufne. Samo če bi plačale cele deleže (in ne družinskih!) bi se tudi pri upravljanju v zadrufi lahko počutila enakopravne s svojimi močmi. Pred volitvami v zadrufne svete je glavna naloga sekcij žena zadrufnic vključevanje žena v zadrufno in akcija za kandidiranje žena v zadrufne svete. V zadrufni svet na Visokem so predlagali 8 žena,

at

GRADBENIŠTVO:
»Takole opremljen te pa ne bom nikoli dohitel!»

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Iščemo nabiralca naročnikov in prodajalce (kolporterje) za poltednik »Glas Gorenjske«. Plačamo dobro provizijo. Zahtevajte naša navodila.

Dva ključka za motorno kolo »Vespa« izgubljena na poti od stavbe okraja do sedeža občine Kranj, vrnite proti nagradi na naslov: ing. Vozelj, Jesenice, Tavčarjeva 7.

Prodajam šivalni stroj »Singer« z dolgim čolnicom. Cena 20.000 dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam nov 60l kotel za žganjkuho. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam 2 postelji iz mehkega leasa. Benedikova 13, Kranj (Stražišče).

Prodajam štedilnik desni, vzdoljiv in električni štedilnik. Huje 33, Kranj.

Otroško posteljico (skoraj novo) mrežo in žimnico ugodno prodajam. Naslov v ogl. odd.

Prodajam avtomobil na tri kolesa »Messerschmid« brezhiben, pokrit, registriran za 3 osebe. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam hruške (tepke). Naslov v oglasnem oddelku.

Za hišni vodovod prodajam kompletno električno črpalko. Kranj, Gorenjesavska 25.

Race čistokrvne prodajam. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam moped »Tomos - Puch« z prevoženimi 6000 km. Praše 26.

Prodajam 2 motorna kolesa Puch - SGS 175 ccm in motorno kolo SVS 175 ccm. Perko Friderik, Tržič, Zali rovt 5.

Kupim v Kranju zazidljivo parcelo ali vrt v okolici vodovodnega stola, kopalnice ali bližnji okolici. Plačam dobro. Ponudbe poslati v oglasni oddelček pod »Parcela«.

Kupim v Kranju ali v bližnji okolici 1 stanovanjsko hišo, lahko tudi nedograjeno. Ponudbe poslati v oglasni oddelček pod »Stanovanjska hiša«.

Kupim srednje veliko posestvo na Gorenjskem, po možnosti v okolici Kranja.

Sprejemem tudi preužitkarja. Poizve se v oglasnem oddelku. 1706

Iščemo kvalificirano kuharico — plača po tarifnem pravilniku, samsko — stanovanje preskrbljeno, nastop službe 15. oktobra ali po dogovoru. 1707

Sprejemmo žensko za administrativno delo po 4 ure na dan v dopoldanskem času. Nastop službe takoj. »Pleskarstvo« Kranj, Koroska 23. 1708

Preključujem kot neresnične svoje izjave, ki sem jih glede Vogrina Adolfa, strojnega tehnika iz Lesc

št. 66. podal v svoji prijavi Disciplinskemu sodišču tovarne »Platinina« v Kranju z dne 8. 11. 1957, v kateri sem Vogrina Adolfa obdolžil tatvin raznih predmetov, odnosno nagovarjanja k tatvinam. Košenina Peter. 1709

Oddam sobo dekletu. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 1710

Dom »Janeza Porenta« v Kranjski gori sprejme takož zanesljivega, poštenega fanta za vsa hišna dela. Zaposlitev stalna. Oskrba v domu. Studentka sprejme kakršno koli honorarno delo ali instruira nižješolca. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam novo krilno črpalko št. 5 (fligel pumpe) za vodo. — Cena ugodna. Naslov v oglasnem oddelku. 1711

Na Jesenicah, blizu gimnazije, iščem preprosto hrano — samo opoldan. — Ponudbe oddati v oglasni oddelček pod »Jeterna dieta«. 1711

Gozdni obrat Jezersko v Koprki prodaja konja, starega 5 let, sposobnega za tovorne vožnje. Prodaja se vrši dne 8. okt. 1958 ob 9. uri v Zg. Kokri št. 68. — Prednost nakupa imajo državna podjetja. 1712

Soliden starejši uslužbenec išče sobo v Kranju. Nudim lastno perilo, tudi dobro plačam. — Ponudbe oddati v oglasni oddelček pod »Soba«. 1713

Sobo prazno išče mati z otrokom za dobo 1 leta. Dam nagrado 5000 din. Informacije dobite v »Gorenjski oblačilnici«, Kranj, Tavčarjeva 45. 1714

OBJAVE

OBJAVA

Na podlagi sklepa ObLO Kranj in določil 14. člena Zakona o urbanističnih projektih (Ur. list FLRJ, št. 22/127-58) je osnutek programa urbanistične ureditve prostora ob desnem bregu Save med tovarnama Tiskanina in Planika razgrnjen na javni vpogled v času od 22. septembra do 22. decembra 1958 in to:

Pregledna karta je razstavljena v izložbi trgovine Merkur. — Osnutek programa z opisi je razgrnjen v prostorih Zavoda za Stanovanje in komunal. gradnjo v Tavčarjevi ulici 41/II, in sicer vsak delavnik od 7. do 12. ure, kjer je na razpolago tudi knjiga pripomb.

Ustmene obrazložitve programa interesi lahko dobijo vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

Prosimo organizacije, urade, ustanove in druge interesente, da si program ogledajo in k istemu stavijo eventuelne pripombe.

RAZPIS

Razpisna komisija pri Okrajnem sodišču v Kranju razpisuje 1 mesto strojepiske

Pogoji: Dovršena nižja gimnazija ter popolno obvladanje strojepisja. Kandidati, ki se bo strojepisnega izpita, bodo modro prijaviteli, pa doslej nimajo rali opraviti za sprejem v službo preizkusni izpit.

Plača po Zakonu o javnih uslužbenic.

Prošnje, kolekovane s 30 din in življenjepis ter spričevalo o strokovni izobrazbi je vložiti najkasneje do 31. oktobra 1958. Razpisna komisija

OBJAVA

S takojšnjo veljavnostjo ukinito sezonske proge: Jesenice—Poreč, Lesce—Draga, Jesenice—Bled, Brezje—Bled. »TRANSTURIST«, Šk. Loka

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi mojega ljubelega moža in skrbnega očeta

JAKOBA PODBESVKA

iz Bohinjske Bistrice, železničarja v pokoju, se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in železničarjem za njihovo številno udeležbo na njegovi prezgodnji zadnji poti ter vsem, ki so nam ob bridki izgubi našega dragega očeta kakor koli pomagali, ga v boleznih obiskovali, z nami sočustvovali, nam pisмено ali ustno izrazili sožalje. Zahvaljujem se posebno dr. Hribarju, pevcom in duhovščini. Iz vsega srca se zahvaljuje žena Marija Podbešek, sin Jakob z družino, vnukinja Minka z družino, sestra Franca z možem, vnuki in ostalo sorodstvo. Boh. Bistrica, 23. 9. 1958.

KINO

»STORŽIČ«, KRANJ: 3. in 4. oktobra ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »BELO PERO«, 4. oktobra ob 22. uri premiera ital. filma »ŽELEZNIČAR«. 5. oktobra ob 9. uri matineja amer. barv. filma »VESELO IZKRCEVANJE« — vstopnina 30 din; ob 10.30 in 21. uri amer. barv. cinemascope film »TRIJE NOVČICI V VODNJA-KU«, ob 13. uri amer. barv. film »BEAU BRUMMELL«, ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. cinemascope film »BELO PERO« — zadnjič.

»TRIGLAV«, PRIMSKOVO: 4. oktobra ob 19.30 uri amer. barvni cinemascope film »TRIJE NOVČICI V VODNJA-KU«, 5. oktobra ob 17. in 19. uri amer. barv. film »BEAU BRUMMELL«, 5. oktobra ob 10. uri matineja amer. barv. filma »VESELO IZKRCEVANJE« — vstopnina 30 dinarjev, ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. cinemascope film »TRIJE NOVČICI V VODNJA-KU«.

»NAKLO: 4. oktobra ob 20. uri amer. barv. film »VESELO IZKRCEVANJE«. 5. oktobra ob 15. uri amer. barv. film »VESELO IZKRCEVANJE«, ob 17. in 19. uri ital. film »ŽELEZNIČAR«.

»RADIO«, JESENICE: 4. oktobra ob 16. uri franc. film »ONSTRAN GOZDA«, ob 18. in 20. uri ameriški barv., cinem. film »MISTER ROBERTS«. 5. oktobra ob 16., 18. in 20. uri amer. barv. cinem. film »MISTER ROBERTS«, ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma. 6. oktobra ob 18. in 20. uri amer. barv. cinem. film »MISTER ROBERTS«.

»PLAVŽ«, JESENICE: 4. oktobra ob 18. in 20. uri ter 5. oktobra ob 16., 18. in 20. uri avstrijski barvni film »NOČ V BENETKAH«, 5. oktobra ob 10.30 uri matineja mladinskega filma. 6. oktobra zaprto.

»ZIROVNICA: 4. oktobra ob 20. uri ter 5. oktobra ob 16. in 20. uri amer. film »MOJ VNUČEK«.

»DOVJE: 4. oktobra ob 20. uri ter 5. oktobra ob 19. uri indijski film »AVARA«.

»BLED: 3. in 4. oktobra ameriški barvni film »ZGOĐBA O JOLSONU« — ob 17. in 20. uri. 5. in 6. oktobra jugoslovanski film »CESTA DOLGA LETO DNI« — 6. oktobra ob 17. in 20. uri.

»RAOVLA: 3. in 4. oktobra ob 20. uri ter 5. oktobra ob 15.30, 17.30 in 20. uri francoski barvni wistavision film »PUSTOLOVŠČINE ARZENA LUPINA«.

»SORA«, SKOFJA LOKA: 3. in 5. oktobra mehški film »MDVA«.

»LJUBNO: 4. in 5. oktobra ameriški barvni film »LJUBIM MELINA« — v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

»KRVAVC«, CERKLJE: 4. in 5. oktobra amer. barv. film »NOČOJ BOMO PELLE«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri.

»DUPLICA, KAMNIK: 4. in 5. oktobra amer. barv. film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA«.

S seje upravnega odbora Okrajne obrtne zbornice

Največ v Gorenji vasi, najmanj v Cerkljah

Kako izpolnjujejo obrtna podjetja svoje obveznosti

Na seji Upravnega odbora Okrajne obrtne zbornice, ki je bila pretekli terek, so se pogovorili o nekaterih težavah obrtne dejavnosti. Način poslovanja in še zlasti sedanji davčni sistem, kot so ugotovili, ne stimulira pravilno posameznih obrtnikov, da bi vzgajali mlad kader oziroma bi svoje sinove uvajali v poklice, kot je bila zmeraj tradicija. V nekaterih primerih je zasebni obrtnik zainteresiran, da najame vajenca oziroma pomočnika od druge in ne iz svoje družine.

ka kot je predviden v planu. Najvišje je bil presežen dohodek obrtnih podjetij v gorenjevaški občini, kjer so v I. polletju že presegli letošnji plan za 5,4 %. Seveda je to posledica tega, da so upoštewane tri osamosvojen delavnice, ki v prejšnjem planu niso bile zajete. Obrtno podjetje Remont v Cerkljah pa, kljub temu, da izkazuje za 2 milijona dinarjev nedovršene proizvodnje, je hudo pod postavljenim planom tako da je obrt v celoti dosegla samo 30 % letnega plana.

Kljub temu pa je za marsikatero stroko še sporno, če bo dosegla predvideno proizvodnjo. Predvsem uslužnostna obrt, ki je prebivalcem zelo potrebna. Ljudski odbori nimajo dovolj sredstev, da bi podpri ustanavljanje potrebnih delavnic.

Končno so na seji upravnega odbora ugotovili, da je obrtna dejavnost kljub vsemu le izpolnila svoje obveznosti v prvem polletju in da so pogoji v drugem polletju razmeroma še ugodnejši. K. M.

Pekarna naj služi večini!

V »Glasu Gorenjske« z dne 29. septembra 1958 je bil objavljen članek pod naslovom »S starimi stroji ne gre«, ki govori o zboru volivcev terenov Ukova, Sava in Groblje na Jesenicah. Ob tej priložnosti so volivci kritizirali sklep pekarne, da od 1. oktobra dalje ne bo pekla prinešenega kruha. Volivci so zahtevali, naj pekarna svoj sklep preključe. — V nadaljevanju bomo posredovali odgovor pekarne v skrajšani obliki.

Poslovanje Parne pekare Jesenice je naletelo na nekatere težave, o katerih je delavski svet podjetja razpravljati tudi na svoji seji. Semkaj sodijo preskrba prebivalstva s kruhom, nočno delo pekov in usposabljanje strokovnega kadra. Razprava je privedla do sklepa, da bo treba reorganizirati, predvsem pa ukiniti usluge (peko kruha strankam). Ta namreč ogroža oskrbovanje večine potrošnikov, ki kupujejo kruh neposredno v pekarni.

Analiza je pokazala, da oskrbuje pekarna s kruhom in pecivom najmanj 10.000 prebivalcev, predvsem takih, ki ne pečejo kruha doma. Neprimerno manj je ostalih prebivalcev — okrog 1.000 ali približno 300 družin — ki prinašajo kruh v peko. Tej manjšini je podjetje skušalo

doslej ustreči s tem, da je peklo kruh vsak dan od 11. do 18. ure. S tem je seveda podjetje izgubilo 7 dragocenih ur, ki bi jih sicer lahko uporabilo za izdelovanje lastnih proizvodov. Zaradi takšnega delovnega razporeda je moralo podjetje skoraj ves lastni proizvod izdelati v nočnem času; ta pa je bil prepričljivo odmerjen, da bi lahko kril potrebe potrošnikov. To je bil tudi vzrok, da so potrošniki pogosto ostajali brez kruha.

Takšno obratovanje je nalagalo večini delavcev pekare stalno nočno delo, s čimer so bile preobremenjene tudi obratne kapacitete, medtem ko so bile le-te v dnevnem času bolj ali manj neizkoriščene. Razen tega je stalno nočno delo brez izmen po zakonu prepovedano. Ta način poslovanja onemogoča tudi vzgojo kadra, kajti vajencem in mladini, ki ni dopolnila 18 let, je nočno delo prepovedano. Da se izogne škodi, ki bi jo utegnili utrpeti potrošnik in podjetje, je bil delavski svet prisiljen izvršiti reorganizacijo dela predvsem v občo korist večine potrošnikov, ki so v celoti odvisni od podjetja.

Sklepa zbora volivcev podjetje ne more upoštevati že zato, ker ni proučil možnosti pekarne in potreb vsega prebivalstva. Pri upoštevanju želja, ki jih je izrekel zbor volivcev, bi bil ves nadaljnji razvoj podjetja ogrožen. To bi preprečilo tudi dotok novega kadra v pekarsko stroko. Menimo, da s tem ukrepom ne bomo prizadeli prav nikogar in da nam bo ta ukrep sprostil organizacijsko delo; vsekakor pa bomo skušali najti način, da bomo zadovoljili tudi tiste prebivalce, ki ne kupujejo kruha neposredno pri našem podjetju. Delavski svet

NESREČE

AVTOBUS V KONJE

V sredo zvečer je V. B. vodil par konj po cesti iz Kranja proti Naklem. V bližini vasi Pivka ga je prehitel avtobus »Transurista«. Prav v istem času je iz nasprotni strani pripeljal drugi avto in z nezasljenimi žarometi zaslepil konje.

Morda zaradi izogibanja pred srečajočim vozilom, morda zaradi nepreglednosti je avtobus zavozil v konje. Enega konja z zlomljeno hrbtnico so morali dati v zakol.

Obveščamo vse tiste naročnike izven Gorenjske, ki so pred kratkim dobili položnice za plačilo naročnine in nam isto še niso poravnali, da jim bomo poltednik brez predhodnega opomina ustavili, če nam do 15. oktobra ne pošljejo denarja.

K občinskemu prazniku občine Cerklje

čestitajo vsem delovnim kolektivom in vsemu prebivalstvu

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR IN VSE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

Tržni pregled

Table with 3 columns: Item, Kranj, Kamnik. Lists market prices for various goods like flax, corn, and oil in Kranj and Kamnik.

Gospodarska poslovna zveza Kranj vabi na slovesno otvoritev skladišča za semenski krompir in na otvoritev živinorejske sejemске dvorane, ki bo 11. oktobra ob 8. uri v Naklem pri Kranju.

Kmetijske zadruge, kmetijska posestva, zadrružniki, vabimo vas tudi na sejem plemenske živine. Naprodaj bodo kvalitetni, plemenski bik i in krave. Istočasno bo tudi sejem za semenski, jedilni in industrijski krompir ter sadje. Sindikati, podjetja, preskrbite svojim članom kvalitetno sadje in krompir za ozimnico. Gospodarska poslovna zveza bo na sejmišču 11. in 12. oktobra sklepala pogodbe za omenjene pridelke.

OBVESTILO IN OPOZORILO!

»Komunalni servis« Kranj obvešča lastnike grobov, da bomo sprejemali naročila za jesensko ureditev grobov do 15. oktobra 1958. Na zalogi imamo tudi zadostne količine belega peska za peskanje grobov.

MLADA RAST

Ali veste koliko so veliki palčki? Ne? Kako to? Saj že beseda sama pove. Toliko, kolikor je velik vaš palec na levi roki. Kaj niso majhnji?

Pa ste jih že videli? Tudi ne? Veste, jaz tudi ne. Ampak, da so palčki, to pa vem. Saj še ni dolgo, ko se mi je eden teh malih palčkov oglašal v gozdu in mi nagajal kar se je le dalo. Ponoči pa je prišel celo k moji postelji in mi zlezal k ušesu. In takrat mi je povedal zgodico o Pikcu in Pokcu, malih dveh palčkih. Vam jo bom pa še jaz povedal, saj ni dolga. Hočete? No, prav! Poslušajte.

Pikec in Pokec sta palčka in živita v sosedovem gozdu. Pikec nosi rdeče hlačke in rumeno kاپico, Pokec pa rumene hlačke in rdečo kاپico. Samo tako ju je lahko spoznati. A kaj pomaga — ko sta pa oba enaka vražička. Zdaj jo zagodeta temu, zdaj onemu in se potem hihitata za drevom, ko se oni jezi in si ne zna pomagati. Navihana pa sta, res, kar se le da!

Ampak zadnjič ju je pa le neslo! Ko je prikukalo sonce skozi veje in pogledalo v drevesno deblo, kjer imata Pikec in Pokec svojo sobico, je Pikec dregnul Pokca pod redbo in že sta si bila v laseh. To je bilo za dobro jutro. Potem pa sta se vsedla na posteljico in začela premišljevati, kako bi najbolje preživela lepi sončni dan.

»Veš kaj, Pokec! Pojdiva ven,« je predlagal Pikec. »Bova že kaj videla, kar nam bo zanimalo.« In res sta šla. Lovila sta se in podila, da je bilo joj!

Tedaj je zagledal Pikec ob poti veliko, okroglo bučo. In kaj je pametni Pikčevi glavi prišlo na misel! Nekaj je prišepnil Pokcu na uho in Pokec je ves navdušen poskočil.

»Tralala! Imenitno!« je zaklical in že pobral daljšo ravno palico. S skupnimi močmi sta jo zasadila v sredino buče. Palica je na drugem koncu poledala venkaj. Vse skupaj je izgledalo kakor velikansko kolo pri samokolnici. In Pikec in Pokec sta se veselila na vso moč. »To bo imenitno,« sta kričala in plesala okrog buče.

Potem pa sta splezala vsak na svoj konec palice in se nanj vsedla. Nekaj časa sta se zibala sem ter tja in vriskala na vse grlo. Imela sta res pravo pravcato gugalnico. Potem pa se je buča nenadoma premaknila. Kar tako se je premaknila, sama od sebe! Zavrtela se je okoli palice kakor kolo okoli svoje osi in Pikec in Pokec sta sedela vsak na svojem koncu čudovitega vozila. Buča je pričela počasi lezti navzdol.

»Čudovito,« sta vzkliknila Pikec in Pokec. »Kako bo prijetna vožnja!« Buča pa je pričela vse hitreje in hitreje brzeti po bregu navzdol.

»Hopla, hopla!« sta kričala Pikec in Pokec, buča pa je brzela čez drn in strn. Če je naletela na kamen, je poskočila in Pikec in Pokec sta vpila »hopla, hopla, bum!« na vse grlo.

Vse bi še šlo, če bi Pikec in Pokec znala voditi svoje čudovito vozilo. Pa ga nista znala. Tako je šlo kar naravnost! K sreči ni bilo nobenega drevesa na njuni poti.

Tedaj ju je buča privedla naravnost do deske, ki je bila položena čez hlod. In kakor nalašč je zletela na desko in — zzzzz — se je popeljala po njej, nato pa se je v zraku v lepem loku kar trikrat zavrtela. Pikec in Pokec sta strahoma trepetala v divji zračni vožnji. Da bi bilo pa še hujše, sta pod seboj zagledala globoko reko.

Saj bi zdihovala, če bi imela čas, a tega ni bilo. Zamizala sta in vzdihnila: »Kar bo, pa bo!« In bilo je »bum in tresk« vse obenem. Strahoma sta odprla oči in videla, da sta jo to pot spot srečno zvočila. Sredi vode je bila zapličena dolga palica in prav na njo se je ujela njuna buča. Pikec in Pokec sta se oddahnila.

Sele čez čas pa sta se navihanca zaviedla, da se odtod zlepa ne bosta mogla rešiti. Če bi skočila v vodo, bi ju požrešne ribe prav gotovo požrle. Že so se začele zbirati okoli palice in radovedno zrla na prestrašena palčka.

Tako sta Pikec in Pokec čakala na rešitev do večera. Čakala st še vso dolgo, mrzlo noč in trepetala v nočnem hladu, predna luna pa se jima je smejala. Sele

zgodaj zjutraj ju je zagledala štorclja Klepetavka, ki je gnezдила na njenem drevesu. Spustila se je do njiju, ju zagrabila za kاپico in v kljunu prinesla do njunega domovanja.

Tistega dne sta Pikec in Pokec sklenila, da zlepa ne bosta uganjala norčij. In jih res nista — do naslednjega dne!

Jože Varl

Ali že veste...

... da je prišel iz daljne Norveške k nam na obisk s svojimi sodelavci predsednik vlade Einar Gerhardsen. Med nami se muči že dober teden. Nekaj dni je preživel v Beogradu, kjer se je razgovarjal s predsednikom republike maršalom Titom, zadnja dva dni pa se muči v Sloveniji,

... da je Norveška dežela, ki se razprostira skoraj tja gori do severnega tečaja. Je nekaj večja kakor Jugoslavija, saj meri nad 322.680 kvadratnih kilometrov, a šteje le nekaj nad 3.100.000 prebivalcev, ki so po večini Norvežani, le na severu je nekaj Laponcev in Fincev,

... da so največja mesta na Norveškem Oslo z nad 330.000 prebivalci, dalje Bergen z nad 100.000 prebivalci, Trondheim, Aalesund, Moss, Skien in še druga,

... da vam že zemljevid pokaže, da je ta dežela zelo gorata in je le na jugu ob morju ter ob fjordih in dolinah rek nekaj ravnega sveta. Skoraj tričetrtine vse površine je neplodna zemlja. Poljedelstvo je zelo skromno, pridelajo le nekaj krompirja in ječmena ter druge zelenjadi. Pač pa je zelo razvita živinoreja, predvsem ovčereja, saj se razprostirajo po visokogorskem svetnem sočni pašniki. Prebivalstvo ob obali se peča po večini z ribolovom. Norvežani so znani ribiči, posebno je uspešen lov na kite in slanike,

... da je velik del površine pokrit z bogatimi gozdovi in je zato v tej deželi razvita industrija papirja ter kemična industrija. Tudi težka industrija, ki izdeluje predvsem stroje, je zelo razvita,

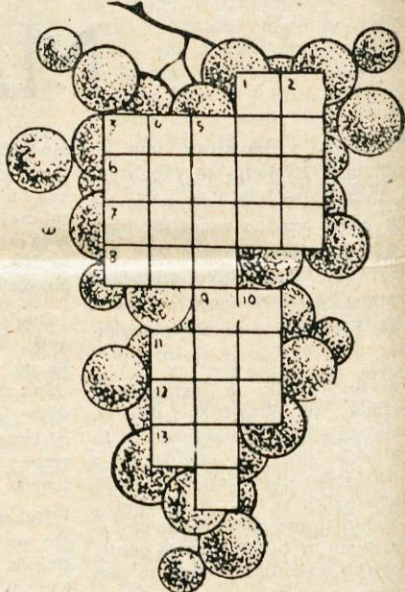
... da so prebivalci te ne preveč rodne zemlje zelo pridni, varčni, skromni, tihi, a posebno gostoljubni ljudje. To lepo poslednjo lastnost so spoznali mnogi naši ljudje med vojno. Saj je nekaj tisoče Jugoslovanov odgnal okupator v taborišča na Norveško, kjer so stradali in umirali, da pa je marsikdo ostal pri življenju samo po zaslugi skromnega, a gostoljubnega delavca te naše prijateljske države,

... da smo takih obiskov pri nas zelo veselili, kar se je pokazalo ob bivanju predsednika vlade Einarja Gerhardsona in, da znamo tudi mi ceniti gostoljubje in vračati dobro za dobro,

ZA BISTRE GLAVE

GROZD

Vodoravno: 1. veznik; 3. smer tečaja zemlje; 6. žensko ime; 7. napravljen iz lanu; 8. del obraba; 9. krtica za Gospodarsko razstavišče; 11. predplačilo, 12. vprašalni zaimek; 13. predlog.

Navpično: 1. slovenski pesnik moderne (fonetično); 2. država na Bliznjem vzhodu; 3. maščoba; 4. ravno tak; 5. njive posejane s trtami; 10. nevarna bolezen; 11. veznik.

UGANKE

Koliko tehta liter vode? (agramofon) (I)
Katero je največje mesto na svetu? (New York)

Šolarčeka

Stanko in Ivanček v šolo gresta, saj ju poznate, fantiča dva.

Bistra Gorenjčka sta izpod gora, marsikaj dečka že dobro vesta.

Teta Darina

Kako se naučim igrati šah?

ALJEHINOVA OBRAMBA

Ideja, ki jo je Aljehin zasnoval v svoji obrambi kot črni, je nadvse zanimiva: zapeljati belega, da čimveč svojih kmetov postavi v središče, na kar jih šele črni začne napadati. Zato je bila ta otvoritev, ki jo je Aljehin začel igrati 1921. leta, na šahovskih turnirjih prava senzacija. Mojstri so jo sprva zelo radi igrali. V zadnjem času pa jo le poredkoma srečujemo, ker so teoretiki našli vrsto uspešnih sistemov za belega proti Aljehinovi obrambi. Med šahovskimi mojstri je znano, da je med najboljšimi poznavalci te otvoritve slovenski mednarodni mojster ing. Milan Vidmar.

Aljehinovo obrambo karakterizira

prva poteza črnega: 1. e2-e4, Sg8-f6.

I. varianta: 1. e2-e4, Sg8-f6, 2. e4-e5, Sf6-d5, 3. c2-c4, Sd5-b6, 4. d2-d4, d7-d6, 5. f2-f4, d6×e5, 6. f4×e5, Sb8-c6, 7. Lc1-e3, Lc8-f5, 8. Sb1-c3, e7-e6, 9. Sg1-f3, Sc6-b4, 10. Ta1-c1, c7-c5, 11. d4-d5, e6×d5, 12. c4×d5, Sb4×d5, 13. Le3-g5, Lf8-e7, 14. Lf1-b5+, Lf5-d7, 15. Sc3×d5, Sb6×d5, 16. Dd1×d5, Ld7×b5, 17. Dd5×b7 — beli stoji za spoznanje bolje.

II. varianta: 1. e2-e4, Sg8-f6, 2. e4-e4, Sf6-d5, 3. d2-d4, d7-d6, 4. Sg1-f3, Lc8-g4, 5. Lf1-e2, e7-e6, 6. 0-0, Sb8-c6, 7. c2-c4, Sd5-e7, 8. e5×d6, Dd8×d6, 9. Sb1-c3, Lg4×f3, 10. Le2×f3, 0-0, 11. d4-d5, Sc6-e5, 12. Lc1-f4, Se7-g6, 13. Lf4-g3, Dd6-a6, 14. Lf3-e2, Da6-a5 — beli stoji bolje.

FaBo

HERLEC IN ANDRIJAŠIČ
DRŽAVNA PRVAKA

Z letošnjega državnega prvenstva na divjih vodah, ki je bilo v preteklih dneh na Neretvi v Mostarju (Bosna in Hercegovina), se je v petek vrnila 7-članska ekipa kranjskega brodrskega društva. Tekmovalci iz Kranja so nastopili s kanuji, in sicer v članskih ter mladinskih dvojicah I. razreda. Največji uspeh sta dosegla Karl Herlec in Janez Andrijašič, ki sta bila najboljša v slalomu, spustu in kombinaciji ter tako osvojila naslov državnega prvaka in tudi mojsrški naslov. Vinko Tušek in Stane Pintar sta zasedla II. mesto, mladince Mitja in Boris Žagar pa sta bila v spustu druga, medtem ko sta v slalomu in kombinaciji prišla v cilj tretja. Uspeh kranjskih brodarjev je veselo presenečenje, zlasti še, ker društvo obstaja šele dobro leto in je bilo državno prvenstvo za mlade tekmovalce šele tretja preizkušnja. Omenimo naj še, da so Kranjčani tekmovali s kanuji, ki so si jih izdelali sami.

Kolesarstvo

KOLESARJI SO TEKMOVALI
Na 32 kilometrov dolgi progi
Kranj — Golnik — Tržič — Kranj,

Herlec in Andrijašič v borbi z valovito Neretvo

so se v nedeljo pomerili kolesarji — turisti, v drugi pa mladinci. Rezultati: mladinci: 1. Kern (Rog) 1:01,20, 2. Peklenik (Ilirija), 3. Pirč (Mladost) — oba v času zmagovalca.

Turisti: 1. Zihrel (Vodice) 1:04,30, 2. Mrzlikar (Rog) isti čas, 3. Jeraj (Vodice) 1:05,15.

Rokomet

PO TRETJEM KOLU
GORENJSKEGA PRVENSTVA
V ROKOMETU

Ekipa, ki tekmujejo za prvenstvo Gorenjske v rokometu, so odigrale že tretje kolo. Kljub temu, da se je tekmovalje komaj začelo, se je zgodilo že precej presenečenj. Veliki presenečenje letošnjega prvenstva sta pripravila Partizan Tržič z zmago nad Mladostjo I. in Partizan Kropa z neodločenim rezultatom proti Mladosti II. Nasprotno pa je prva ekipa Mladosti močno razočarala in se bo morala truditi, če se bo hotela obdržati v zgornjem delu lestvice. Od ostalih ekip bi morda edino le še IKS »Iskra« mogla konkurrirati za naslov prvaka, medtem ko so Storič, druga ekipa Mladosti in Planika precej slabši. Partizan

iz Kroppe je kot novinec v ligi pokazal zadovoljivo igro.

Lestvica po 3. kolu:

Sava	3 3 0 0 40:28 6
Mladost	3 2 0 1 79:36 4
Partizan Tržič	3 2 0 1 62:51 4
IKS »Iskra«	3 2 0 1 50:53 4
Planika	3 1 0 2 24:26 2
Storič	3 1 0 2 35:57 2
Mladost II.	3 0 1 2 33:40 1
Partizan Kropa	3 0 1 2 31:73 1

Z. M.

Strelstvo

JESENICE : NOVA GORICA
938:908

V nedeljo je bilo na vojaškem strelišču pod Mežakljo na Jesenicah prijateljsko strelsko tekmovanje med strelci iz Nove Gorice in Jesenic. Tekmovali so z vojaškimi puškami na 300 metrov. Domačini so zasluženoma zmagovali, saj so bili boljši od gostov za 30 krogov. Pri posameznikih so bili najboljši Franc Triplan (Jesenice) 207 krogov od 300 možnih, Leopold Miklavž 202 kroga in Marjan Klemente (oba Nova Gorica) 201 krog. Končni rezultat: Jesenice : Nova Gorica 938:908.

-an

Pred kongresom telesne kulture

Bo tudi tokrat ostalo le pri sklepih?

S posvetovanja smučarskih strokovnjakov v Kranjski gori

Konec preteklega tedna je bil v Porentovem domu v Kranjski gori večdnevni posvet delegatov smučarskih organizacij iz vseh republik. Na tem posvetu so delegati na osnovi sedanjih zapažanj dela smučarskih organizacij obširno razpravljali, kako poživiti zimski šport v prihodnosti in o nalogah smučarskih društev za letošnja zimska sezona.

Največja skrb za uspešen razvoj smučarskega športa gre mladini, zlasti v tistih krajih, kjer so za to ugodni naravni pogoji. Potrebno pa bi bilo, da bi ti kraji dobili tudi učitelje, ki so sposobni in imajo veselje do smučanja in dela z mladino.

Iz poročil delegatov je bilo razvidno, da se osnovne smučarske organizacije že vrsto let bore s pomanjkanjem najnujnejših materialnih sredstev. Zato so na posvetu sprejeli naslednji sklep, s katerim bi bilo moč za letošnjo sezono vsaj nekoliko olajšati to vprašanje: občine in okrajni naj bi vzdrževali smučarske objekte na njihovih območjih in skrbeli, da bi osnovne smučarske organizacije lahko normalno razvijale svojo dejavnost. Skrb republik naj bi bila zagotoviti sredstva za vzgojo kvalitetnejših tekmovalcev, Smučarske zveze Jugoslavije pa za potrebe vrhunskih tekmovalcev in mednarodne prireditve. Da bi bilo lažje zagotoviti denarna sredstva za delo smučarskih organizacij, so predlagali, naj bi bila pri nas spet ustanovljena športna stava. Znano je, da države, ki jo imajo, z njo dobijo toliko denarnih sredstev, da lahko zadostne potrebam vseh športov.

Med drugim so govorili tudi o vprašanju, kje naj bi bilo v Jugoslaviji središče zimskega športa. Po krajših razpravah so prišli do zaključka, da je primerna zato Kranjska gora, ker že ima nekaj smučarskih naprav. Za trenenje skakalcev med »mrtvo sezono« pa so predlagali, da bi bilo potrebno v bližnji prihodnosti zgraditi vsaj

eno skakalnico iz umetne snovi. Za napredek zimskega športa v Jugoslaviji bi morala Smučarska zveza imeti vsaj tri poklicne trenerje, in to po enega za teke, skoke in alpske discipline. Da bi imeli ti trenerji pri svojem delu čim večji uspeh, je zaželeno sodelovanje z inozemskimi trenerji. Leti naj bi prenašali svoje izkušnje na posebnih seminarjih našim smučarskim strokovnjakom. Vsekakor bi bilo s poklicnimi trenerji tudi delo osnovnih smučarskih organizacij lažje. Gre za to, da bi se tekmovalci s primernimi navodili lahko pripravljali na zimsko sezono tudi v letnem in jesenskem času. Zato so na posvetu sprejeli sklep, da morajo biti smučarski klubi med »mrtvo sezono« v tesnem stiku z ostalimi športnimi klubi in društvi Partizana. Za vrhunske smučarje pa so predlagali, da je nujno potrebno zanje uvesti redno zdravstveno nadzorstvo in kontrolo treningov, za kar naj bi skrbel Višja šola za telesno vzgojo v Ljubljani.

Vsekakor je bil posvet in sklepi, ki so jih sprejeli delegati za nadaljnji razvoj zimskega športa pri nas, potreben in koristen. Na žalost pa ugotavljamo, da so smučarski strokovnjaki podobne, če ne že povsem enake sklepe večkrat sprejeli in je vedno ostalo le pri besedah. Upajmo pa, da bo tokrat Smučarski zvezi Jugoslavije na kongresu telesne kulture, ki bo od 5. do 8. novembra v Beogradu, uspelo predrži in končno vendarle uveljaviti in uresničiti vsaj tiste predloge, brez katerih si uspešnejšega razvoja smučarstva ne moremo zamišljati. U.

Letošnja turistična sezona v Bohinju

KLJUB POMANJKLJIVOSTIM -

Manjka prenočišč, trgovin in urejenih parkov — Čolnarno in kopališče bo končno vendarle treba urediti — Žičnica — prvi pogoj za razvoj zimskega turizma

USPEŠNA

BOHINJSKO JEZERO JESENI

Foto: F. Perdan

Straditionalnim kravjim balom, ki je letos zelo dobro uspel, so Bohinjci zaključili poletno sezono. Spričo lepe jeseni se je ta za bohinjke pojme precej potegnila, saj je bilo še septembra precej ljudi v Bohinju na oddihu. Končno pa je le prišel dež, hlad je zavel z gora, in čas je, napraviti obratun letošnje turistične sezone. S statistične plati je vse v naj-

lepšem redu. Se celo več! Letos je obiskalo Bohinj več turistov kot so jih mogla bohinjka gostinska podjetja in privatniki spraviti pod streho. Obisk gostov se najbolje vidi iz podatkov o ogledu znamenitega slapa Savice. Le-tega je od 25. maja do 21. septembra obiskalo 15.225 odraslih turistov — vsaj toliko se jih je vpisalo v spominsko knjigo — in preko 10.000 šolskih otrok. Hoteli in privatniki so imeli v glavni sezoni od maja do začetka septembra 8714 prijavljenih gostov s 56.324 nočitvami. Če te podatke primerjamo s podatki iz lanske sezone, ko je bilo skupaj prijavljenih gostov le 6588, nočitev pa 35.709, vidimo, da se je letos število gostov povečalo za približno 30%, število nočitev pa celo preko 50%.

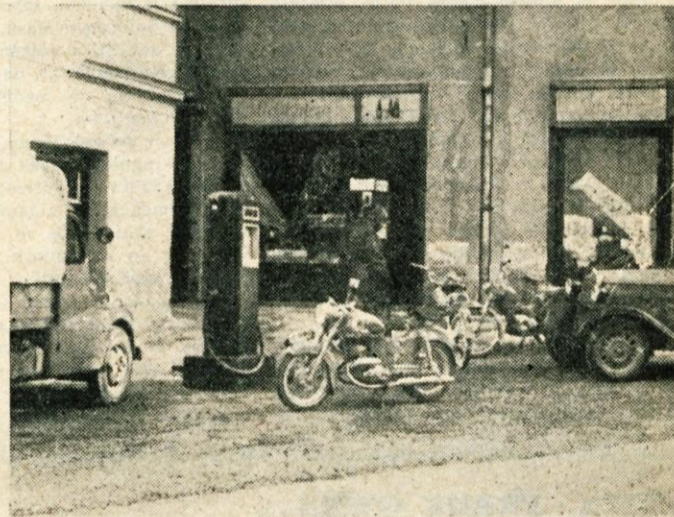
Zaradi premajhnih kapacitet hotelov so pretežen del povečanega obiska imeli privatniki. V hotelih je močno primanjkovalo postelj. Po nekaterih podatkih bi imeli hoteli lahko vsaj za 40% večji obisk, ko bi imeli na razpolago dovolj prenočišč. Primerilo se je celo, da so gostje ležali v pomožnih hotelskih prostorih, v sobah za osebe itd. Kljub temu pa je bilo treba še vedno poslušati mnogo neprijetnih pritožb na račun premajhnih kapacitet.

Tudi drugih udobnosti turist, ki je letošnje leto prišel v Bohinj, ni bil deležen v polni meri. Tu je treba predvsem poudariti pomanjkljivo preskrbo. Trgovin je odločno premalo. Tistih, ki so, posebno ob jezeru — pa bi bilo boljše, da jih ne bi bilo, ker kazijo okolje. Park ob jezeru ni bil urejen tako kot bi bilo zaželeno. Tudi čolnarna je slaba, prav tako ni primernega kopališča, da o slabih cestih sploh ne govorimo.

To so nedvomno senčne plati letošnje turistične sezone, ki jih bo v prihodnje treba odpraviti. Naj je bil obisk še tako velik, nas številke vendarle ne smejo uspraviti, kajti treba je vedeti, da turisti ne bodo prihajali v Bohinj več samo zaradi dobrega zraka, Savice in drugih prirodnih lepote, marveč da jih bo privabljala tudi gostoljubna postrežba in lepo urejeno okolje. Če precej časa stojijo nekateri neizdelani turistični objekti, ki jih bo na vsak način treba dograditi. Depandanso hotela Zlatorog in depandanso hotela Pod Voglom bi končno vendarle kazalo urediti. Če za letošnjo sezono je imel Občinski ljudski odbor v načrtu urediti pri jezeru nekatere trgovine, predvsem s sadjem in zelenjavo, vendar dalj kot do provizorije, niso prišli. Predvsem zato ne, ker so začeli misliti na trgovine šele ob začetku sezone. Takrat je seveda prepozno. Zato so

KAMEN spotike

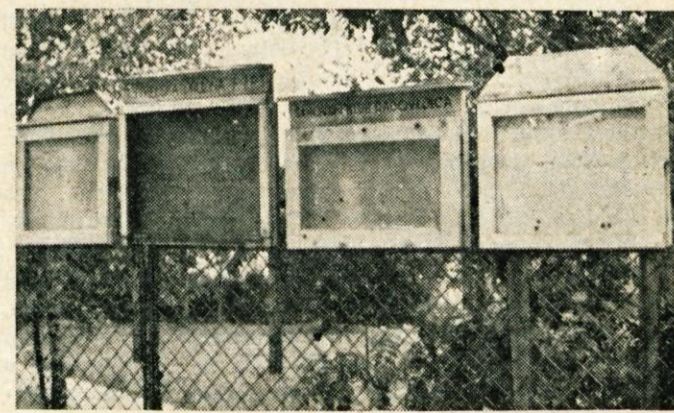
BREZ STRAHU PRED NEVARNOSTJO?

Vse kaže, da so nekateri Kamničani brez strahu pred nesrečo, ki jim že dlje vsak trenutek preti. Kamnik je verjetno vsaj na Gorenjskem edino mesto, ki ima bencinsko črpalko še vedno na neprimernem prostoru. Rezervoar za gorivo je med dvema večjima poslopjima ob glavni cesti, ki je prav tam najmanj pregledna. Drug za drugim se tu ustavljajo motorna vozila in zapirajo že tako ozko pot. Razen tega se vedno precej goriva zlije tudi po tleh.

Le majhen ogorek lahko zadostuje — in nesreča je tu. Ogenj ali pa celo eksplozija! Prebivalci, ki stanujejo v bližini, so verjetno zaradi tega večkrat v skrbeh. Čas bi že bil, da bi tudi v Kamniku našli primernejši prostor za bencinsko črpalko.

OGLASNE DESKE — »ZRČALO« DELAVNOSTI

Na ograji ob ovinku nasproti hotela »Grajski dvor« v Radovljici, vise štiri oglasne omare. Toda v nobeni ni pritrjenega niti najmanjšega lističa. Človek se pri tem vpraša, ali društva, katerim naj bi te oglasne omare služile za obveščanje svojih članov, ni več, ali pa so prazne deske le »zrcalo« delavnosti tabornikov, strelcev in šahistov. Komu je namenjena četrta omara, ni moč ugotoviti, ker je brez napisov. Če omare niso več potrebne, je bolje, da jih tudi ni, sicer si lahko vsak o omenjenih društvi misli le najslabše. FaBo

gorenjske bodice

△ Jedetena, še sanja se vam ne, kako čudne okuse imajo Blejčani! Ko sem prejšnji teden krivorital po Bledu, me je prijelo, da bi poskrbel tudi za svoje telesne blage. Privoščil sem si golaž in ... Vidíte, golaž je bil imeniten, s kruhom pa nisem bil posebno zadovoljen. Kar na lepem mi je nekaj zaškrtalo med zobmi. No, pa uganite, kaj je bilo! — Gotovo boste rekli vsi na en glas: ščurek! Figo, ščurka bi že na neko sorto prebavil, z risalnim žebličkom bi imel pa prav gotovo težave, če bi mi zašel v prebavila. Tistikrat so mi Blejčani tudi povedali, da pogostoma najdejo v kruhu črve in podobne male živalce. — To sem povedal tudi sosedu Šimnu, pa se dedec še malo ni začudil. Takole je dejal: »Veš, Jaka, dosti ljudi — dosti okusov! Si že slišal za tiste, ki jim silno prijajo pečene kobilice, pa črvi, hrošči in podobna golazne. Ker je Bled turistično središče Gorenjske, morajo pač predvsem poskrbeti za čimpestrejši jedilni list.«

△ Čeprav sem bolj zmrznjene sorte, sem kar zadovoljen, da se je zadnje dni precej shladilo. Končno je le konec sezone sladoleda. Predvsem so mi zadnje tedne hodile na živce vrečice »lučk«, s katerimi so bile včasih prav na debelo nastlane kranjske ulice. Brž ko je »lučkam« odklenkalo, se je pojavila nova nadloga. Zato so poskrbeli predvsem kostonjarji. — Kamarkoli se prestopijo, ti škripljejo pod nogami kostonje luščine. Seveda pridejo tudi oči na svoj račun. Ljubitelji kostonja odmetavajo povsod, kjer le morejo papir, v

kategora zavijajo kostonj. — Sem res radoveden, čemu služijo koši za odpadke?

△ Pretekli teden, ko sem sedel v Mestni slaščičarni v Kranju in bral časopis, me je na lepem napadel neki gost. »Slišite vi, kaj pa špionirate?«

»Da špioniram, pravite?« sem se branil.

»Kaj pa drugega. Mar menite, da vas nisem videl, kako ste buljili vame skozi časopis,« je zasikal in stopil proti meni. »Prav skozi te okence ste gledali vame.«

Takrat sem šele opazil, da je v časopisu za dlan velik izrez — delo enega izmed gostov, ki je prav na tem mestu izrezal članek ali morda sliko. To pot sem se tudi prepričal, da nekateri gostje prav po barbarsko uničujejo časopise, zlasti inozemske revije. Nekateri strani so tako oskubljeni, da nimaš več kaj brati. Končno ne gre zame, čeprav bi me tisti možakar zaradi dozdevne »špionaže« kmalu nabunkal, temveč za odnos do drugih gostov, ki radi prebirajo neokrnjene časopise.

△ Za zaključek bom pa še Jesenice prečesal.

Ko sem korakal proti novi bolnišnici na Plavžu, mi je obital v očesu precej zvenč naslov. Podružnici hotela Korotan na Plavžu so namreč dali naslov »Gostilna Brioni«. Menim, da Brionov, ki so pogosto središče važnih političnih konferenc in mednarodnih razgovorov, ne kaže primerjati z novo gostilno na Plavžu, kjer pride največkrat

do čisto navadnih gostilniških »spomenkov«.

△ To pot sem vtaknil nos tudi v več jeseniških brivnic. Ugotovil sem, da naslanjala, kamor naslanjajo kosmati gostje pri britju svoje glave, niso posebno okusna. Naslanjala so največkrat brez svežega papirja, zato ni čudno, da so mastna kot kranjska klobasa. Tistikrat bi se zelo rad obril, pa sem raje potrpel do Kranja.

△ Ker je bila ravno sobota, si nisem mogel kaj, da ne bi obiskal vrta v Kazini. Zelo veselo je bilo. Ljudje so se trli ko mravlje na mravljšču. Čakal sem na postrežbo, pa zaman. Prav gotovo bi se pri tožil, ko ne bi vzbudil moje pozornosti vrišč in smeh. Pogledal sem, kaj imajo in se zgrozil. Nekateri pijani gostje so z vozičkom prevažali po vrtu starejšo žensko, jo zasmehovali in sramotili. To početje me je toliko bolj stogotilo, ker so se norčevali iz udeleženke NOB, ki je njeni soborci niso rešili iz neugodnega, vse graje vrednega položaja.

△ To pot sem srečal tudi Čopovega Jožo. Naročil mi je, naj preko »Bodice« pobaram tiste Radovljičane, ki jim je posodil planinski album s posnetki iz 50 in 60-letnice planinstva, če bi album končno le vrnil. Čeprav sta od takrat minili dve leti, to še vedno ne more vplivati na spremembo lastništva.

Vas pozdravlja vaš

BODIČAR!

WINSTON CHURCHILL V VOLČJEM POTOKU

● Najmlajši iglavec star šele trinajst let
● Nacionalni park v Volčjem potoku?

V Arboretumu vzgajajo vrsto
dreves in rož, ki bodo krasile
naše parke in nasade

Kdo bi si mislil, da je šla vest takšnem dogodku tako tiho mimo nas. Nič čudnega! Winston Churchill je le ime za majhno, precej temno vijoličasto rožo, ki cvete na Gorenjskem že drugo leto. Pa na dan z besedo!

V Volčjem potoku pri Kamniku obstaja že peto leto arboretum — zbirka najrazličnejših rastlin: dreves, grmovij in rož z vsega sveta. Le-te rastejo na veliki površini štiridesetih hektarjev. Čudoviti je ta park, v katerem je moč najti drevesa in rože s petih kontinentov zemeljske oble.

Arboretum v Volčjem potoku je po obsegu in pomenu pri nas edinstvena ustanova. Verjetno mu ni enakega na Balkanu. Znani so arboretumi, ki jih imajo Nemčija, Češkoslovaška, Holandija, Belgija, Anglija, Sovjetska zveza in Združene države Amerike. V zadnjem času se jim je priključil in ne uživa nič manjši sloves arboretum z Gorenjskega sveta v stalnih posrednih in neposrednih stikih z botaniki iz Volčjega potoka. V Volčjem potoku raste nešteto dreves in rož iz različnih predelov sveta, ki jih strokovnjaki nenehno opazujejo. Proučujejo, kako nanje vpliva gorenjsko

opodnebeje. Zaključki takšnih opazovanj so za botaniko izredno pomembni.

Osnovni cilj gorenjskega arboretuma je: preizkusiti in potem tudi vzgajati rastline, ki naj krase naše parke in nasade. S sadikami, ki so jih vzgajali v Volčjem potoku, so uredili že vrsto parkov in nasadov večjih mest širom po domovini. V tej smeri čaka prizadevne delavce in strokovnjake iz Volčjega potoka še veliko dela. Urediti bo treba še mnogo novih parkov in sprehajališč po naših mestih.

Kako vplivajo na razpoloženje človeka lepa in nenavadna drevesa, rože in zimzelena grmovje, je moč občutiti v parku Arboretuma v Volčjem potoku. Sprehod po dokaj lepo urejenih poteh mimo petih jezer in dreves, katerih listje je najrazličneje obarvano, je tudi za tistega, ki je za naravo slep, čudovit.

Vsako lahko opazi dva načina urejanja parka. Angleški park ima drevesa raznih vrst raztresena kot bi jih narava sama slučajno tako zasadila. Skratka, človek dobi vtis, da je takšna vrsta parka nekaj divjega, vendar pa je pogled nanj, kot bi gledal sliko največjega mojstra — pisana paleta barv. Po tem principu urejajo tudi vse parke danes. Medtem ko se človek v takšnem parku sprosti, pa je francoski parterni park zanj lahko le zanimivost, občutek narave pa skoraj povsem zbledi. Temu se ni čuditi, če v nekaj besedah povejmo, kakšna je zgodovinska preteklost

francoskega parka. Prizemne rastline, grmičevje in rože so zasajene po vseh geometrijskih pravilih in simetrično. — Noben list in nobena vejica ne smeta rasti po svoje. Vrtnarjeve škarje takoj vse porežejo, kar kvari geometrijsko obliko. Tako so urejali parke francoski fevdalci — če so lahko krotili svoje podložnike, so si mislili, lahko pokorijo tudi naravo. Tudi v Volčjem potoku je francoski parterni park, ki ga bodo kot zgodovinsko preteklost gojili tudi v prihodnje.

Arboretum v Volčjem potoku pa ima velik pomen tudi za gozdarstvo. Precej Dolenjske je že prekrita z zelenim ali gladkim borom, ki so ga v Volčjem potoku preizkusili, kako mu prija naše podnebeje. Nekaj let že opazujejo, kako uspeva najmlajši iglavec, ki ga sploh poznamo. »Meta seque« so šele 1941. leta našli na Kitajskem v fosilih. Iglavec, ki raste, pa obstaja šele trinajst let. Doslej se je pokazalo, da najmlajši iglavec tudi na Gorenjskem odlično uspeva in ker ima njegov les skoraj enake lastnosti kot jelka, prerokujejo strokovnjaki, da bo tudi za naše gozdarstvo velikega pomena, zlasti še, ker raste hitreje od smreke in jelke.

Arboretum v Volčjem potoku je res nekaj nenavadnega in nadvse zanimivega, čeprav za to ustanovo ve le malo-kateri Gorenjec. Doslej bolj ali manj vedo za ta »rastlinjak« le strokovnjaki. Če pa bo prišlo do uresničitve predvidenih načrtov in bo na tem področju ustanovljen neke vrste Nacionalni park (razen Arboretuma bi ta park zajel še homški hrib in predel do Kamniške Bistrice), bo to nedvomno redka turistična privlačnost na Gorenjskem. FaBo

Zanimivosti

KRAJ ROJSTVA — ATLANTSKI OCEAN

Malo jih je, ki imajo v osebni legitimaciji tako zapisano. Verjetno je na Gorenjskem edini — Stane Abe, grafik, zaposlen v »Iskri« v Kranju.

Rodil se je na avstro-ogrski ladji »Alice«, ko je plula po Atlantskem oceanu. Bilo je to točno mesec dni po katastrofi Titanica.

Tudi tovarišu Stanetu je danes ladijski rojstni list dragocena zanimivost. Na njem je točno zapisano mesto (zemljepisna širina in dolžina) rojstva. Kot novorojenček je s svojo mamo pristal še v Gibraltarju, Alžiru, Aleksandriji, Neaplju, Messini, Patrasu in šele po desetih dneh, ko je ladja priplula v Trst, ga je mama prinesla na trdna tla.

RAZSTAVA ARABSKE UMETNOSTI

V Bariju je bila pred dnevi odprta razstava sodobne arabske umetnosti. Na njej so zastopani predstavniki raznih umetniških šol iz Libije, Jordana in Sirije. Moderne tendence v umetnosti predstavljajo Egipčani Rauf, Matuk in Rašid, Sirijec Dađuš in Marokanec Mehli in Garbaut.

RAKETA, S KATERO BO POLETALI NA MESEC

Ameriška armada se ukvarja s konstrukcijo rakete, ki bi imela moč okoli 1,500.000 funtov (1 funt — 453,6 g). Z njo bi bilo mogoče poslati enega ali dva človeka v krogu okoli Zemlje ali celo na Mesec.

BLAGO IZ ČLOVEŠKIH LAS

Na Tekstilnem sejmu v Londonu je bilo prikazano blago, stikano iz človeških las. Blago je zelo odporno in mehko in se lahko uporabi za šivanje različnih oblek. Tovarna, ki to blago dela, dobi »surovino« zanj pri frizerjih, ki do zdaj niso vedeli, kaj bi napravili z odpadki las.

MINIATURNI ELEKTROMOTORJI

Na Japonskem so izdelali tri elektromotorje, ki so tako majhni, da jih lahko spravimo v škatlico vžigalic. Te motorje bi lahko uporabljali na umetnih satelitih, kjer so majhne dimenzije najvažnejše.

SRCE V TREBUHU

Miladin Kara — Jankovič, kmet iz vasi Glavice, je že dalj časa čutil v trebušni votlini neprijetno bolečino. Pred mesecem dni je šel k zdravniku in ta je ugotovil, da ima srce namesto v prsih v trebuhu v bližini želodca.

Rako se odvadimo kajenja?

Znani angleški dramatik in humorist George Bernard Shaw je o tem lakonsko dejal: »To je pa zelo lahko. Jaz sem že nekajkrat prenehal kaditi.«

So seveda različni načini, kako naj se kadilci, ki nimajo močne volje, otresejo sle po kajenju. Najbolj pogosto uporabljajo farmacevtska sredstva, ki povzročajo, da se kadilcu cigareta upre, zastudi, brž ko povleče nekaj »dimov«. Pri tem »zdravljenju« je kadilčeva volja docela pasivna; reagira le organizem.

Drugi zdravniki uporabljajo metodo sugestije. Tako n. pr. edinburški psiholog dr. Kennedy uspešno uvaja pri zdravljenju hipnozo, s katero pomaga kadilcu prebroditi krizo prvega dne abstinence. (Kakor poroča zadnja števila »Vjesnika« s srijedu, se s podobnimi poskusi ukvarjajo tudi v Beogradu.)

Ta zdravnik je izvedel tudi zanimiv poskus. Kot strokovnjak za zdravljenje zastupitve je ugotovil, da progresivna detoksikacija človeškega organizma (po-

polno odklanjanje strupa), ki je neobhodno potrebna za zdravljenje morfinistov, nima nobene zveze z »zdravljenjem« kadilcev. Da bi to dokazal, je dal izdelati sedem cigaretnih doz, v katerih so bili vgrajeni mehanizmi, tako da se odpirale samo ob določenem času. Kadilec je lahko sam določil, v kakšnih razmikih bo prižgal cigareto (n. pr. na vsako uro eno). Te mehanizme je razdelil med sedem strastnih kadilcev.

Ko jih je po določenem času obiskal, je pri vseh ugotovil enak pojav: prve dni so bili kadilci navdušeni, po treh tednih so bili mehanci cigaretnici samo še »lojalni«, kasneje pa so se vsi opravičevali, ker so mehanizem pokvarili; niso ga mogli več prenesti.

Vse ankete so konec koncev pokazale, da je edini in najbolj zanesljiv način odvajanja od kajenja le močna volja. Ne morda zaradi tega, ker so druge oblike odvajanja škodljive, ampak zato, ker so lečasne in prehodne.

Francoski parterni park v Volčjem potoku

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Vedel sem, da imata Wolfgang in Schole starega von Grunena rada in iz njunega govorjenja sem razbral, da nista zadovoljna s stanjem v Parizu. Kar naprej sta godrnjala, češ da je disciplina prestroga in da jih pestijo z drobnimi omejitvami. Von Grunen je vedno zamižal, če je kdo ostal zunaj brez propustnice in često je plačal dolgove po restauracijah na račun službenih izdatkov.

Schole mi je rekel, da želi pariški šef, da bi delal z njim in da je obljubil, da mi bo dal vse, kar želim, seveda v pametnih mejah. Prav tako je prosil Schola, naj me skuša pregovoriti, da bi pisal v Berlin in rekel, da von Grunena nimam za sposobnega šefa in naj bi zato imenovali koga drugega, da bi vodil moje bodoče delo za nemško vlado. Odločno sem zavrnil to željo, mimo tega pa pooblastil Schola, naj pove šefu, da želim delati edinole s von Grunenom.

Schole in Wolfgang sta bila pripravljena, priskočiti mi na pomoč, v zameno pa sem jima obljubil, da bom poslal, če se bo von Grunen vrnil, v Berlin prošnjo, naj bi onadva delala z mano. Obljubil sem jima, da ju bom navedel v svojem poročilu in poudaril, da sta mi še posebej pomagala v Nantesu pred mojim odhodom v Anglijo. Neverjetno je, kako si je vsakdo v nemški vojski prizadeval, da bi se prikupil predstojniku!

Zatem sem prebil brzokone najprijetnejši večer, odkar sem se priključil nemški obveščevalni službi. Potem ko smo bili v »Lidu«, smo odšli v »Modni klub« Suzy Solidorjeve. To je bil eden redkih pariških lokalov, v katerega so Nemci redkokdaj zašli. Suzy je pametna in duhovita in

njene pesmi in petje čudovito — nikoli nisem slišal kaj tako res vznemirljivega kakor njen globoki, zamolki glas, ko je recitala Le Marin. Kolikor pomnim, je njen stil dovršen in njena igra čudovita; z enim samim pogledom umeje izraziti divjanje morja, ljubkovanje vetrca, ljubezenske strasti in črno sovraštvo. Vem, to je malo pretirano rečeno, toda tako mislim jaz o njej. Ko so kabet ob štirih zjutraj zaprli, smo šli spat — šest steklenk šampanjca je pripomoglo, da sem prvo noč v Parizu prebil čudovito.

Naslednji dan sem pozno vstal, kmalu zatem pa je prišel Wolfgang z nekim stenografom iz hotela »Lutetia«. Dobil je ukaz, naj zabeleži podrobno poročilo o mojem pristanku v Angliji in o kasnejših pustolovščinah.

Pripovedoval sem, kako sem pristal s padalom nedaleč od Littleporta, prebil noč v porušeni bajti in naslednje jutro zarana odšel do najbližje železniške postaje in sedel v vlak za London. Ko sem jima omenil svoj obisk v bifeju v Liverpool Streetu, sta se začudila in nista mogla verjeti, da so mi dali jesti brez živilskih nakaznic. Zatem sem natanko povedal, kako mi je vratar, s katerim sem navezal stike, povedal, da se v Londonu mudi moj stari prijatelj Freddie, in da sem se domenil z njim za sestanek.

Ob šestih naslednjega večera sva se srečala na Hyde Park Cornerju.

»Zdravo, pankert. Kako se kaj imaš?«

»Kje pa si bil, zavraža, ves ta čas?«

Ko sva prišla v Belgrave Mews, sva naročila dva vrčka piva in potem sem mu natanko na kratko opisal, kaj sem doživel v zadnjih letih. Obraz se mu je podaljšal in bil je čedalje bolj začuden. Zaključil sem s pripombo:

»Ce želiš delati z menoj, ti bodo Švabi plačali 5000 funtov in oba se bova lahko vrnila v Nemčijo in imela bova vina, žensk in pesmi, kolikor se nama bo zahotelo.«

»Hja,« je rekel. »Ne zveni napak! Toda kako bova prišla tja?«

»Nič ne skrbi,« sem mu rekel. »Von Grunen bo že poskrbel za naju.«

Zapustila sva krčmo in odšla v Freddiejevo stanovanje v Wimbledonu, kjer sem mu zelo podrobno pripovedoval o svoji misiji. Naposled je privolil v sodelovanje z mano.

Naslednja dva večera sem prebil v njegovem stanovanju; razmišljala sva o najinem podjetju in kovala načrte. Najprej sva morala dobiti sestavne dele za izdelavo eksploziva. Izračunal sem, da bova potrebovala najmanj 30 kil močnega razstreljiva. Toda v Angliji ni bilo tako lahko prič dobiti snovi za izdelavo tolikšne količine dinamita. Prejšnje čase sva dobila dinamit v skladiščih zraven kamnolomov. V vojnih časih je bilo to seveda težje. Toda Freddie je poznal nek kamnolom na področju Seven Oaks in upal je, da bi tam lahko našla nekaj »želeja«.

Čez nekaj dni sva ponoči krenila tja in vdrla v skladišče. Našla sva več sto palic gelignita in kakih 100 vžigalnikov. Freddie je imel avto, in kaže, da ni imel nobenih težav pri nabavi kuponov za bencin pod roko. Ob povratku v London sva kupila dva kovčka, pritrčila po 15 kil gelignita v vsakega in uporabila ročno uro in baterije za tempiranje eksplozije. Freddie je gledal na moja početja nekolikant zaskrbljeno, še zlasti, ko sem mu rekel, da bova zletela visoko v zrak, če sva zagrešila kako napako.

Nato sva odšla v Haffield, da bi ogledala tovarno. Tik zraven nje je bila velikanska krčma. Vstopila sva in nekaj popila. V krčmi je bilo nekaj nameščencev De Havillanda, ki so prav tako pili; slišala sva brnenje tovarniških strojev. Naglo sva popila, kar sva naročila, se sprehodila nemoteno okrog tovarne, pri čemer sem jo primerjal s fotografskimi posnetki, ki so mi jih pokazali pred mojim odhodom. Zapomnila sva si, kje je elektrarna. Prav tako sva proučila vse ovire, na katere bi utegnili naleteti, preden bi mogla priti noter. Sklenila sva, da bova odšla tja kasneje in napravila poskus.